

Policy Paper

TREBA PROZUMETI

Položaj kupca-proizvođača električne energije u Srbiji

Autor | Bojan Gajić, Platforma za energetska tranziciju
Izdavač | Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu

Dizajn | Marija Mraznica Design
Fotografije i grafika | canva.com

Treba prozumeni - Položaj kupca-proizvođača električne energije u Srbiji © 2024 by Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu is licensed under CC BY-NC-ND 4.0. To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Oktobar 2024. godine
www.reri.org.rs

TREBA PROZUMETI

Položaj kupca-proizvođača električne energije u Srbiji

Ova publikacija je nastala u okviru projekta "Građanska energija - unapređenje pravnog okvira" koji sprovodi Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI) uz finansijsku podršku Heinrich Böll Stiftung. Stavovi i mišljenja izneta u ovoj publikaciji ne izražavaju neminovno stavove Heinrich Böll Stiftung i za njih je isključivo odgovoran Regulatorni institut za obnovljivu energiju i životnu sredinu.

Sadržaj

Kupac-proizvođač u Srbiji – zakon i praksa	5
A u narednom periodu...	9
Kako unaprediti status kupca-proizvođača?	11
Regulatorne preporuke	11
Organizacione preporuke	12

Kupac-proizvođač u Srbiji – zakon i praksa

Institut kupca-proizvođača (prozjumer) u najvećoj meri se bazira na individualnom korišćenju krovnih, fotonaponskih postrojenja. U teoriji, ukoliko bismo u Srbiji celokupnu površinu krovova postojećih objekata iskoristili za postavljanje fotonaponskih elektrana, one bi na godišnjem nivou mogle da proizvedu dvostruko veću količinu električne energije od trenutne godišnje potrošnje na teritoriji Srbije¹. U praksi, međutim, elektrane bi mogle bez problema da se postave na ravnim krovovima, dok bi, kada je reč o kosim krovovima, trebalo voditi računa o nagibu i orijentaciji kosih krovova i postojeće senke.

Zakonom o korišćenju obnovljivih izvora energije² 2021. godine uveden je institut *kupca-proizvođača*, kao novog aktera na tržištu električne energije. Pored ovog *lex specialis*-a, ova oblast je delimično obuhvaćena i Zakonom o energetici³, Zakonom o energetskej efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije⁴ i Uredbom o kriterijumima i uslovima i načinu potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača⁵.

Osim pojma kupca-proizvođača, za razumevanje ove teme od izuzetnog značaja su i pojmovi *neto merenja* i *neto obračuna*.

1

600 km² krovne površine za 74 TWh proizvedene količine električne energije (Predlog mera za unapređenje instituta kupca-proizvođač, Prozjumeri <https://prozjumer.rs/predlog-mera-za-unapređenje-instituta-kupac-proizvodac/>).

2

Zakon o korišćenju obnovljivih izvora energije („Službeni glasnik RS”, br. 40/2021 i 35/2023).

3

Zakon o energetici („Službeni glasnik RS”, br. 145/2014, 95/2018, 40/2021, 35/2023 i 62/2023).

4

Zakon o energetskej efikasnosti i racionalnoj upotrebi energije („Službeni glasnik RS”, broj 40/2021).

5

Uredba o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača („Službeni glasnik RS”, br. 83/2021 i 74/2022).

Neto merenje predstavlja način obračuna električne energije, pri kome se viškom isporučene električne energije, u toku jednog meseca, umanjuje neto količina električne energije u toku narednog meseca. Drugim rečima, kod neto merenja obračunava se *utrošena energija*, koja predstavlja razliku količine preuzete energije i isporučene energije (u koju se uračunava i kumulativni višak iz prethodnog perioda).

S druge strane, **neto obračun** jeste način obračuna električne energije, pri čemu se vrednost viška predate električne energije u toku jednog meseca obračunava i naplaćuje na osnovu ugovora između kupca-proizvođača i snabdevača. Dakle, vrednost energije za obračun predstavlja finansijsku razliku količine preuzete energije i količine isporučene energije, gde količina isporučene energije za obračun ne može biti veća od količine preuzete energije, a višak preuzete energije se prenosi u naredni obračunski period.

Od uspostavljanja pravnog okvira do danas⁶ broj kupaca-proizvođača na teritoriji Republike Srbije po kategorijama i snaga njihovih fotonaponskih elektrana iznose⁷:

Kategorija	Broj	Ukupna snaga	Prosečna snaga
Domaćinstva	2768	22.462,28 kW	8,11 kW
Stambene zajednice	3	69,5 kW	23,17 kW
Ostalo	1026	51.825,07 kW	50,51 kW
UKUPNO:	3797	74.356,85 kW	19,58 kW

Instalisani kapacitet pojedinačnih proizvodnih objekata kupca-proizvođača je, prema važećim propisima, ograničen i ne može biti veći od instalisane snage priključka krajnjeg korisnika, ali takođe ni veći od⁸:

- 1 ekvivalentne snage koja odgovara struji od 10 A, ako priključak na sistem nije trofazni;
- 2 10,8 kW ako je kupac-proizvođač domaćinstvo; i
- 3 150 kW ako kupac-proizvođač nije domaćinstvo.

Domaćinstva u ovom trenutku svoje viškove električne energije mogu da monetizuju putem ugovora o potpunom snabdevanju sa neto merenjem⁹, a obračunski period traje od 1. aprila tekuće godine do 31. marta naredne godine. Na kraju ovog obračunskog perioda, sva neiskorišćena energija se predaje u mrežu, bez nadoknade, a novi obračun kreće sa prvim danom aprila, iz početka.

Procedura priključivanja kupaca-proizvođača na elektroenergetsku mrežu sprovodi se u nekoliko koraka:

- postavlja se elektrana i prilagođava merno mesto važećim standardima i propisima;
- prodavac opreme izdaje pisanu izjavu da celokupna oprema i instalacije ispunjavaju neophodne standarde i da je montaža izvršena u skladu sa propisima;
- zaključuje se ugovor o potpunom snabdevanju električnom energijom; operatoru distributivnog sistema (ODS) prodavac opreme dostavlja izjavu;
- snabdevač sa kupcem-proizvođačem (domaćinstvo ili mali kupac) potpisuje ugovor o potpunom snabdevanju sa neto merenjem ili neto obračunom, koji nakon potpisivanja prosleđuje ODS-u;
- ODS u roku od 5 (pet) dana od dana prijema ugovora ili potvrde ugovora od snabdevača vrši priključenje postrojenja krajnjeg korisnika i izdaje dokumentaciju za priključenje.

6

20. oktobar 2024. godine.

7

<https://elektrodistribucija.rs>.

8

Ova odredba zakona je stupila na snagu 1. januara 2024. godine.

9

Uredba o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupca-proizvođača i snabdevača („Službeni glasnik RS”, br. 83/2021 i 74/2022).

Nakon priključenja, kupac-proizvođač iz kategorije domaćinstva proizvedenu električnu energiju prvo koristi za pokrivanje sopstvenih potreba, a viškove energije koje ne iskoristi predaje u mrežu. Mreža na taj način preuzima ulogu virtuelne baterije jer onog trenutka kada domaćinstvo proizvodi energiju koja nije dovoljna za pokrivanje sopstvenih potreba, iz mreže se automatski preuzima potrebna nedostajuća količina električne energije.

Međutim, efekat virtuelne baterije se ne primenjuje u potpunosti jer se troškovi pristupa sistemu (mrežarina) obračunavaju po kWh preuzete energije, a ne na osnovu pozitivne razlike između predate i preuzete energije – neto vrednosti.

Ukoliko domaćinstva pravilno dimenzionišu svoje solarne elektrane i delimično prilagode svoje navike potrošnje (troše energiju u trenutku kada je solarna elektrana proizvodi), investicija u solarnu elektranu može biti izuzetno isplativa i moguće je ostvariti značajne uštede (oko 70% u odnosu na standardne troškove električne energije¹⁰).

Stambena zajednica može imati prava i obaveze kupca-proizvođača ukoliko je postrojenje kojim upravlja izgrađeno na zajedničkim delovima stambene zgrade, a obračun se vrši na osnovu ugovora o potpunom snabdevanju sa neto merenjem.

Procedura priključenja je istovetna kao procedura priključenja domaćinstava, uz nekoliko specifičnosti: neophodna je odluka stambene zajednice, kapacitet postrojenja ne sme biti veći od istovremene snage priključka zajedničke potrošnje i pojedinačnih priključaka članova stambene zajednice koji učestvuju u izgradnji postrojenja, a međusobni odnosi članova stambene zajednice regulišu se ugovorom kojim se uređuje raspodela proizvedene električne energije među članovima, upravnik zajednice i dr.

Uprkos činjenici da se proizvedena energija ne koristi za sopstvene potrebe, za ovu kategoriju se mrežarina obračunava na celokupnu količinu proizvedene energije. Na ovaj način su stambene zajednice kao kupci-proizvođači u nepovoljnijem položaju u odnosu na kategoriju domaćinstva.

U kategoriju kupaca-proizvođača „ostalo” uglavnom spadaju pravna lica (uglavnom iz grupe malih i srednjih preduzeća), pri čemu snabdevač putem neto obračuna slobodno ugovara uslove obračuna uzajamnih potraživanja i obaveza.

Procedura priključenja ima određene specifičnosti u odnosu na druge vrste kupaca-proizvođača, koje se pre svega odnose na status postrojenja i dokumentaciju koja se pribavlja u proceduri postavljanja, a koja najviše podseća na proceduru izgradnje objekata. Na primer, vlasnik elektrane dobija odobrenje za izvođenje radova i po dobijanju odobrenja vrši prijavu građevinskih radova kod nadležnog organa pre početka izgradnje, a nakon što su radovi izvedeni, podnosi se zahtev za izdavanje tehničkih uslova ODS-u, kako bi se izvršilo priključenje.

Interesantno je da za elektrane snage *preko 50 kW* procedura može biti komplikovanija, iz razloga oprečnih tumačenja Pravilnika koji bliže uređuje član 145. Zakona o planiranju i izgradnji¹¹, koji definiše granične slučajeve za solarne elektrane za koje se ostvaruje status kupca-proizvođača. Naime, postoje slučajevi gde nadležni organi (jedinica lokalne samouprave) zahtevaju da se u postupku ishodovanja odobrenja za izvođenje radova, prethodno pribave i lokacijski uslovi. Na ovome se ponekad insistira i pored činjenice da investitor u posebnom postupku već pribavlja uslove za projektovanje i priključenje od ODS-a, kao imaoca javnih ovlašćenja u ovom slučaju, gde se elektrana povezuje na unutrašnju elektroenergetsku instalaciju krajnjeg potrošača i nema dodirnih tačaka sa ostatkom komunalne infrastrukture.

Usled nedoumica u primeni pravne regulative, na osnovu iskustava na terenu može se zaključiti da je dinamika izdavanja separata o priključenju, uslova za projektovanje i priključenje, kao i sprovođenja procedure priključenja i dalje na nezadovoljavajućem nivou, jer se samo za separat i uslove čeka nekada i više od 6 meseci.

Za kupce-proizvođače električne energije u Srbiji su od značaja i pitanja **balansne odgovornosti**, koja predstavlja obavezu učesnika na tržištu da uravnoteže proizvodnju, potrošnju i ugovorenu kupovinu i prodaju električne energije u periodu za koji se utvrđuje balansno odstupanje i da preuzmu finansijsku odgovornost za takva odstupanja. I pored toga što je operator prenosnog sistema odgovoran za uspostavljanje i sprovođenje balansne odgovornosti učesnika na tržištu električne energije, svaki učesnik na tržištu dužan je da uredi svoju balansnu odgovornost, a kupac-proizvođač balansnu odgovornost za svoje mesto primopredaje prenosi na snabdevača zaključenjem *ugovora o potpunom snabdevanju*.

U ovom trenutku, za potrebe proračuna odstupanja balansno odgovorne strane, ODS dostavlja operatoru prenosnog sistema odvojeno merene satne podatke ukupnog preuzimanja iz sistema i ukupne isporuke u sistem, za svaku balansnu grupu pojedinačno.

Na kraju, operator prenosnog sistema kupuje i prodaje električnu energiju od učesnika na tržištu na balansnom tržištu električne energije radi balansiranja i obezbeđivanja sigurnog rada sistema.

Kupci-proizvođači se mogu međusobno organizovati u okviru **zajednice obnovljivih izvora energije**, koja predstavlja pravno lice osnovano na principu otvorenog i dobrovoljnog učešća svojih članova i nad kojim kontrolu vrše članovi čije je prebivalište ili sedište u blizini elektrane čiji je vlasnik to pravno lice ili koje to pravno lice razvija.

11

Pravilnik o posebnoj vrsti objekata i posebnoj vrsti radova za koje nije potrebno pribavljati akt nadležnog organa, kao i vrsti objekata koji se grade, odnosno vrsti radova koji se izvode, na osnovu rešenja o odobrenju za izvođenje radova, kao i obimu, sadržaju i kontroli tehničke dokumentacije koja se prilaže uz zahtev i postupku koji nadležni organ sprovodi („Službeni glasnik RS”, br. 87/2023 i 16/2024).

Primarni cilj osnivanja takve zajednice jeste korišćenje obnovljivih izvora energije za zadovoljenje energetske potreba članova zajednice na održiv način, koji obuhvata ekološke, ekonomske ili socijalne koristi za članove, kao i za lokalnu zajednicu i društvo i, radi ostvarivanja ovog cilja, zajednica razvija, investira i realizuje projekte koji se odnose na obnovljive izvore energije i energetske efikasnost.

Pored ostalog, zajednica ima pravo na proizvodnju, potrošnju, skladištenje i prodaju energije i pravo na pristup tržištima, direktno ili indirektno (preko agregatora), ali je u ovom trenutku nedefinisana procedura formalizovanja i registrovanja zajednice, što bi svakako trebalo da se iskristališe u narednom periodu.

A u narednom periodu...

Dalji strateški pravci razvoja instituta kupac-proizvođač u Srbiji predstavljeni su u nedavno usvojenom Integrisanom nacionalnom energetske i klimatskom planu Republike Srbije (INEKP)¹². INEKP-om je postavljen cilj od 0,5 GW za ugradnju krovnih fotonaponskih sistema do 2030. godine, što predstavlja daleko manji cilj u odnosu na raspoložive krovne površine (oko 20 puta manje).

Trenutno je u proceduri usvajanje Zakona o izmenama i dopunama zakona o energetici¹³, pa se, u skladu sa tim, uskoro mogu očekivati i promene u načinu obračuna za kupce-proizvođače prelaskom svih kategorija na neto obračun, što predstavlja nepovoljniju situaciju od trenutnih uslova. Ipak, treba imati u vidu i trend povećanja cena električne energije i potencijalno očekivanje daljeg rasta, dok je visina investicije u solarne elektrane iz godine u godinu sve manja. Sa druge strane, cena električne energije na tržištu za kupce-proizvođače utvrđivaće se u određenim vremenskim periodima, zbog čega se mogu očekivati značajne promene cena u zavisnosti od raspoloživih količina na tržištu, a time i nepredvidivost isplativosti investicija ukoliko se one vezuju isključivo za obračun električne energije.

Postojeći nacrt zakona prepoznaje institut aktivnog kupca, koji predstavlja krajnjeg kupca koji ima pravo da: 1) učestvuje na tržištu električne energije direktno ili putem agregiranja; 2) prodaje sopstvenu proizvedenu električnu energiju svom snabdevaču putem ugovora o snabdevanju, koji uključuje odredbe o otkupu električne energije; 3) učestvuje u uslugama fleksibilnosti i šemama energetske efikasnosti; 4) poveri trećoj strani upravljanje objektima, uključujući postavljanje, upravljanje i održavanje, kao i upravljanje podacima, s tim da se treća strana ne može smatrati aktivnim kupcem.

Aktivni kupac je, po predstavljenom nacrtu, odgovoran za odstupanje koje prouzrokuje u sistemu i dužan je da uredi svoju balansnu odgovornost u oba smera isporuke.

12

https://mre.gov.rs/extfile/sr/1138/INEKP_pre%C4%8Di%C5%A1%C4%87en_tekst_1.8.24.pdf

13

<https://www.paragraf.rs/dnevne-vesti/230824/230824-vest13.html>

Takođe je predviđeno i omogućavanje učešća krajnjih kupaca i malih preduzeća na tržištu električne energije kroz agregiranje njihove proizvodnje električne energije iz različitih proizvodnih jedinica, odnosno objekata sa upravljivom potrošnjom, što im obezbeđuje da na osnovu takvog agregiranja formiraju zajedničku ponudu na tržištu, kao i da zajednički deluju na elektroenergetski sistem. Trebalo bi da ovakav tržišni model dodatno podstakne izgradnju krovnih fotonaponskih sistema.

Trebalo bi da se uvođenjem balansnog tržišta električne energije obezbedi nediskriminatorni pristup svim učesnicima na tržištu, kako individualno tako i preko agregatora, uključujući i postrojenja koja koriste obnovljive izvore, objekte sa upravljivom potrošnjom i objekte za skladištenje električne energije, kao i da se tržišna pravila prilagode povećanju udela električne energije iz varijabilnih obnovljivih izvora, povećanju upravljive potrošnje, kao i novim tehnologijama, uz istovremeno uvažavanje potreba elektroenergetskog sistema.

Zakonom bi se nametnula i obaveza ODS-u da nabavlja usluge **fleksibilnosti** od učesnika na tržištu, što uključuje učesnike koji nude energiju iz obnovljivih izvora energije, učesnike koji se bave upravljanjem potrošnjom i proizvodnjom, kao i one koji se bave skladištenjem energije, proizvođače, agregatore, kao i aktivne kupce.

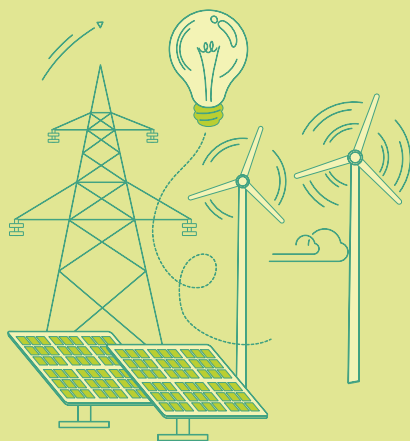

Obračunski interval na balansnom tržištu od 1. januara 2025. godine ne bi mogao biti duži od 15 minuta, osim ako Agencija za energetiku, na zahtev operatora prenosnog sistema, ne odobri izuzeće koje može da traje najduže do 1. januara 2027. godine, pri čemu za vreme trajanja izuzeća obračunski interval za balansno odstupanje ne može biti duži od 30 (trideset) minuta.

Prema predloženim izmenama, domaćinstva koja steknu status kupca-proizvođača nakon 1. januara 2026. moraće da zaključe ugovor o potpunom snabdevanju sa neto obračunom, dok će ona domaćinstva koja trenutno imaju taj status ostati na starom načinu obračuna; međutim, nije poznato do kada. Neto merenje i neto obračun, koji su definisani Zakonom o obnovljivim izvorima energije, biće ukinuti najkasnije do 31. 12. 2026.

Nacrtom se planira i uvođenje instituta **energetske zajednice građana**, koju mogu, kao članovi, činiti fizička lica, jedinice lokalne samouprave, mikropreduzeća ili mala preduzeća čije je mesto stanovanja, poslovno sedište ili lokacija poslovnog prostora na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sedište energetske zajednice građana.

ODS na zahtev aktivnog kupca vrši upis energetske zajednice građana u evidenciju, a pored toga, energetska zajednica građana ima: **1** pravo da učestvuje na tržištu električne energije bilo direktno ili putem agregiranja na nediskriminatorni način; **2** prava i obaveze kao i svi drugi učesnici na tržištu; **3** prava i obaveze kao aktivni kupac u pogledu potrošnje električne energije koju sama proizvede; **4** pravo da u okviru energetske zajednice građana organizuje raspodelu električne energije koja se proizvede u objektima za proizvodnju koji su u njenom vlasništvu.

Pored toga, energetska zajednica građana je odgovorna za odstupanja koja prouzrokuje u sistemu, a ODS ima pravo na naknadu u vezi sa raspodelom električne energije između članova energetske zajednice građana, kao vrstu nestandardne usluge.

Dakle, ukoliko se kupci-proizvođači zadrže na dosadašnjem poslovnom modelu obračunavanja predatih viškova električne energije, mogu se susresti sa veoma neizvesnim scenarijima i usmeravaju se ka novim modelima koji se baziraju na aktivnom učešću na tržištu, agregiranju i udruživanju u energetske zajednice građana.

Kako unaprediti status kupca-proizvođača?

Ako se ima u vidu to da je od trenutka uspostavljanja regulatornog okvira za kupce-proizvođače električne energije do danas, kroz primenu zakona prepoznat i značajan prostor za unapređenje trenutnog stanja, a uz dodatno uslozljavanje situacije najavljeno novim nacrtom Zakona o energetici, veoma lako se mogu identifikovati brojni predlozi za unapređenje statusa kupca-proizvođača.

Za potrebe ove analize, predloge za unapređenje postojećeg stanja razvrstali smo u dve grupe:

Regulatorne preporuke:

Kupac-proizvođač je po definiciji krajnji kupac sa specifičnim odlikama, ali svakako bi morao da ima ista prava kao i ostali krajnji kupci i zato bi EPS morao da im pruži sve pogodnosti koje važe za sve druge kupce, uključujući, na primer, popust za racionalnu potrošnju tokom grejne sezone ili korišćenje onlajn portala „Uvid u račun“.

Kupci-proizvođači su u procesu sticanja statusa i priključenja na mrežu bili obavezni da sopstvenim sredstvima nabave i instaliraju napredno dvosmerno brojilo, dok ostalim korisnicima iz kategorije „široka potrošnja“ ODS vrši zamenu postojećih i instalaciju naprednih mernih uređaja – o sopstvenom trošku. Iz tog razloga je potrebno umanjiti iznos naknade za pristup distributivnom sistemu koju plaćaju kupci-proizvođači, kako ne bi bili diskriminirani u odnosu na ostale korisnike sistema.

Treba omogućiti korišćenje mreže po modelu „peer-to-peer“, odnosno lokacijsko razdvajanje mesta proizvodnje i mesta potrošnje električne energije za kupce-proizvođače, čime bi se i građanima koji na mestu prebivališta nemaju tehničke mogućnosti za izgradnju elektrane omogućilo sticanje statusa kupca-proizvođača na osnovu proizvodnje na udaljenoj lokaciji (npr. u vikend kući ili kući na selu).

Ako se ima u vidu da je Zakonom o korišćenju obnovljivih izvora energije predviđeno da kupac-proizvođač ne može imati sistem veći od 150 kW, onda je logično i da se u Pravilniku o posebnoj vrsti objekata i radova za koje nije potrebno pribavljati akt nadležnog organa¹⁴ izmeni granična vrednost sa 50 kW na 150 kW, kako bi se izbeglo uključivanje procedure sa JLS, a time proces izgradnje i priključenja maksimalno ubrzao.

Ako se ima u vidu da je najavljeno da od 2026. neto merenje neće biti u primeni, potrebno je za kupce-proizvođače predvideti (za domaćinstva) implementaciju podsticajnog programa, gde bi se svakom domaćinstvu omogućilo da bude na potpunom neto merenju, ali na duži period (15 ili 20 godina), posle čega bi prešli na neto obračun. U suprotnom se može smatrati da će kupci-proizvođači koji budu instalirali sisteme posle 1. 1. 2026. godine biti diskriminirani.

Treba omogućiti otkup viškova električne energije na kraju perioda za poravnanje između kupca-proizvođača i snabdevača (31. marta svake godine), čime bi se ostvario povoljniji ambijent za rast broja kupaca-proizvođača.

Treba unaprediti tehničke uslove kojima bi se omogućila integracija baterijskih sistema na instalacijama kupaca-proizvođača, a time i stvorila mogućnost ostvarivanja većih ušteda i finansijskih benefita.

Organizacione preporuke:

Treba izraditi javno dostupne mape raspoloživih kapaciteta za priključenje elektrana na OIE na distributivnu mrežu koje bi služile za procenu sposobnosti distributivne mreže da priključi dodatne kupce-proizvođače ili druge elektrane bez narušavanja sigurnosnih ili operativnih ograničenja.

Treba pripremiti alate za informativne kampanje, podizanje nivoa svesti i izgradnju kapaciteta za razvoj građanske energije i uspostavljanje energetske zajednice.

Treba inicirati partnerstva sa jedinicama lokalne samouprave na:

- a zajedničkom razvoju i promociji energetske zajednice,
 - b proceni stavova u vezi sa vlasništvom, planiranjem distributivne mreže, upravljanjem njome i održavanjem distributivne mreže,
 - c zajedničkom učešću u procesima planiranja razvoja mreže i regulatornim procesima.
-

Treba ubrzati procedure zamene starih brojila novim naprednim mernim uređajima, čime bi potrošači, a na prvom mestu stambene zajednice, bili već unapred pripremljeni za prelazak u status kupca-proizvođača sa mogućnošću praćenja energetske tokova u unapred definisanim vremenskim periodima.

Treba unaprediti kapacitete kupaca-proizvođača za udruživanje radi ostvarivanja dodatnih benefita na tržištu, poput agregiranja ili elektromobilnosti.

14

Pravilnik o posebnoj vrsti objekata i posebnoj vrsti radova za koje nije potrebno pribavljati akt nadležnog organa, kao i vrsti objekata koji se grade, odnosno vrsti radova koji se izvode, na osnovu rešenja o odobrenju za izvođenje radova, kao i obimu, sadržaju i kontroli tehničke dokumentacije koja se prilaže uz zahtev i postupku koji nadležni organ sprovodi („Službeni glasnik RS”, br. 87/2023 i 16/2024).

A. Dositejeva 30/3, 11000 Beograd, Srbija
E-mail office@reri.org.rs

www.reri.org.rs